

NOODZAAK LANDELIJKE CAMPAGNE TEGEN IDENTITEITSFRAUDE

Rashid Niamat is journalist en werkzaam bij isspam. Rashid is te bereiken via rashid@niamatmediagroup.nl

Met enige regelmaat bericht de pers over gevallen waar burgers het slachtoffer zijn geworden van ID diefstal. Soms zijn dat leerzame gevallen, waar het slachtoffer rationeel kan beredeneren wat er fout gegaan is, zoals een recent artikel van Peter van Eijk [1]. De meeste onderzoeken focussen op de materiële schade van ID-fraude of diefstal, waardoor de indruk kan ontstaan dat dit de enige schadecomponent is. Veel minder aandacht is er voor de immateriële schade. Wat betekent het slachtoffer te zijn van ID-misbruik, bepaalt dat de gedragingen van de getroffen burger en zijn/haar omgeving?

Onderzoek

Een antwoord op die laatste vraag wordt deels gegeven door het onderzoek dat Dynamics Markets Ltd in opdracht van Fellowes medio 2012 deed [2]. Basis is kwantitatief onderzoek, gehouden in negen Europese landen [3] met in totaal 5.507 geënquêteerden van 18 jaar en ouder.

De eerste vraag die bij dit onderzoek beantwoord is, is de omvang van het probleem. Niet minder dan 17% van de ondervraagden gaf aan een keer of vaker (!) slachtoffer van ID-fraude te zijn geweest, waarbij GB met 24% een uitschieter is (NL: 12%).

Definitie

Bij een dergelijk hoge score rijst de vraag: wat is door de onderzoekers gehanteerd als definitie? Temeer daar de huidige campagne die in Nederland wordt gevoerd ('Laat u niet zomaar kopiëren'), meldt dat in 2011 circa 5% van de Nederlanders slachtoffer was van "een vorm van identiteitsfraude" [4]. Het lijkt erop dat de onderzoekers, net als overigens de Rijksoverheid, ID-misbruik en ID-fraude min of meer hanteren als een containerbegrip, waaronder worden verstaan: alle handelingen die er toe leiden dat de ID van een natuurlijke of rechtspersoon door een ander wordt gebruikt met als primair doel financieel, of daarvan afgeleid, gewin.

Hoe groot is de vrees

De genoemde nationale campagne wijst de burger op de noodzaak voorzichtig om te gaan met het verstrekken van kopieën van zijn of haar ID-bewijs. Hierdoor wordt de indruk gewekt dat een groot deel van de bevolking nog moet worden gewezen

op het bestaan van ID-fraude. Die zorg lijkt deels terecht. In Europa maken meer burgers zich zorgen om het verlies van de ID (59%) dan om het verlies van de mobiele telefoon (39%). Echter, als we kijken naar de cijfers voor Nederland (bezorgd om verlies ID 48%, telefoon 25%) dan kan worden geconstateerd

dat de Nederlander zich minder zorgen maakt, dan wel zich minder bewust is van de risico's.

Alle ondervraagden verschillen niet van mening waarom ID-fraude plaatsvindt. Men vermoedt vooral dat criminelen op die manier bankrekeningen leeghalen (78%), goederen bestellen op andermans naam (59%) of een bankrekening openen, dan wel creditcard aanvragen (50%). Hier is wel een leeftijdsverschil merkbaar: in de groep 18-24 jarigen wordt meer gedacht dat ID-fraude begaan wordt om geld alleen. Ouderen geven vaker meerdere mogelijke motieven voor de daad aan.

ID-misbruik en ID-fraude gehanteerd als containerbegrippen

Verder zijn er nog twee interessante verschillen waarneembaar tussen niet-slachtoffers en de slachtoffers van ID-fraude. Van de non-victims gelooft 80% dat het gaat om geld, bij de slachtoffers is dat 73%. Hier speelt duidelijk de ervaring een rol. Dat blijkt dan ook uit de score dat 36% van de slachtoffers aangeeft dat ID-fraude een link heeft met georganiseerde misdaad, terwijl die link door maar 31% van de onkundigen wordt genoemd.

Awareness

Alle groepen, los van leeftijd, land en inkomen, zijn ervan overtuigd dat de laatste jaren het aantal pogingen tot ID-fraude is gestegen. De toename wordt wel per land anders gevoeld (perceptie).

Nederland scoort met +52% aan de lage kant, uitschieter is hier Duitsland (+78%)

waarbij de respons van slachtoffers en niet-slachtoffers bijna gelijk is. Het positieve aan deze trend is, dat steeds grotere groepen zich bewust zijn van pogingen tot ID-diefstal (awareness).

Wat men vreest

Wat de burger vooral vreest als het gevolg van ID-fraude is financiële schade (64%) en het niet kunnen aantonen wie men is (43%). De score van Nederland wijkt hier af van het gemiddelde: 69% vreest de financiële

schade en 51% denkt niet te kunnen aantonen wie men is. Een verklaring voor deze verschillen is niet gegeven, maar het kan een extra reden zijn om bij alle voorlichting over dit verschijnsel meer aandacht te besteden aan deze twee aspecten.

De materiële schade

Van de ondervraagden die slachtoffer zijn geweest van één of meerdere succesvolle pogingen van ID-diefstal heeft 46% ervaren dat er geld van bestaande bankrekening(en) is verdwenen. Dit is de meest voorkomende vorm van schade, maar met 27% scoren ook hoog: het openen van nieuwe rekeningen en het bestellen van goederen op de

misbruikte naam. Bijzonder: 20% gaf aan dat er iemand door het leven

ging met de gestolen naam (NL 22%) en in 15% van de gevallen was er een huis gekocht. Dat laatste klinkt bizar, maar ook 12% van de Nederlandse slachtoffers heeft deze ervaring.

ID-fraude kost vaak geld. 29% van de slachtoffers kan een streep onder de zaak zetten zonder dat het geld heeft gekost. 71% kost het dus geld en het gemiddelde schadebedrag tot nu toe, zaken kunnen nog lopen, is GBP 6299 per persoon. Nederland zit hier met

GBP 4987 onder. Het hoge gemiddelde wordt bepaald door de schade omvang in Duitsland (GBP 28k) en Italië (GBP 13k).

Doorlooptijden

Over de zeven landen genomen, duurt het gemiddeld 8,1 maand eer een ID-fraude zaak wordt ontdekt (*"time taken before aware of being a victim"*), 14% wordt binnen 24 uur ontdekt (dat zijn vooral bankgerelateerde zaken). Nederland scoort hier zeer slecht, de onderzoekers berekenden dat het in Nederland gemiddeld 18,5 maanden duurt eer ID-fraude wordt geconstateerd.

Gedragsverandering

38% van de ondervraagden geeft aan voorzichtiger te zijn met geldzaken en de ID actiever te beschermen. 28% zegt de *"ability to trust people"* verloren te hebben en die groep behoort dan ook tot de 10% van alle ondervraagden die aangeeft de activiteiten op Social Media gestopt te hebben als een rechtstreeks gevolg van ID-fraude.

In Nederland is eenzelfde percentage Social Media afhakers gemeten. Op twee belangrijkere terreinen scoren we echter slechter. Dat 29% van de slachtoffers aangeeft voorzichtiger te zijn geworden met bankzaken en eenzelfde percentage zegt meer aandacht te besteden aan het beschermen van de eigen ID, zet aan het denken. In dat licht gezien is de bewustwordingscampagne van BiZa ook hard nodig. ●

Links

[1] www.computable.nl/artikel/column/infrastructuur/4630875/2379248/de-kijk-van-van-eijk-italianen-wat-nu-weer.html

[2] www.fellowes.com

[3] Landen: GB, FR, DE, NL, ES, IT, PL, RU, BE

[4] www.rijksoverheid.nl/nieuws/2013/01/15/campagne-tegen-identiteitsfraude.html

[5] nl.wikipedia.org/wiki/Identiteitsfraude